

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 27.

V Ljubljani, v soboto 8. julija 1899.

Letnik IV.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrletno 1 gold. Vsaka številka stane 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravnisti v „Slov. Lista“. Uredništvo in upravnništvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 9—12 ure dop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Shod slovenskih lesotrzcev.

Izvirni dopis iz Aleksandrije.

Vest, ki jo prinašajo razni slovenski listi o nameravanem shodu slovenskih lesotrzcev v Ljubljani, me je prijetno iznenadila. Več kot leto dni je že preteklo, odkar je izšla moja knjižica „Slovenci in mednarodni promet“, nezatna, mala brošurica, kjer sem skušal odpreti občnemu stremljenju slovenskega naroda po gospodarskem oslobojenju nova pota trgovskega odtoka, v malih mejah seveda, v kolikor je to skromnemu pojedincu mogoče. Zdelo se mi je, da ostanejo moja izvajanja brez odmeva. Odlični slovenski rodoljub mi je pisal svoj čas: „Vaši nasveti so izvrstni, pa bojim se, da so izišli 100 let prezgodaj.“ Pa da bode! Sila misli ne umrje s človekom. Zrno sejalka pada i v viharjih, neugodnih časih na rodovitna tla, kjer preživi zarode ter čaka milejših žarkov spremenjenega podnebja. Vsa čast in občudovanje slovenskim lesotrzcem, ki se posvetujejo o najvitalnejšem vprašanju slovenskega gospodarstva, o trgovini z lesom. Obilo uspeha pionirjem, ki vzdigujejo prvi težko kladivo, katero prebije tesni zid slovenske trgovine, ki tiči onemoglo v ozki, zaduhli pasti lastnega ozemlja!

Posvetovanja sicer še nimajo dosti pomena. Upamo, da se omogoči, da se uravnajo najprej medsebojni interesi posameznih trgovcev ugodnim potom. Dobra volja človeka je nepremagljiva moč, ako vztraja. Želeli je, da imajo lesotrzci več sreče kot solkanski mizarji, ki so, sledivši mojim nasvetom, ustanovili mizarstvo za drugo ter odprli zalogo, — a ne v Aleksandriji, temveč v Gorici, kjer delajo drugim domačim mizarjem nepotrebno konkurenco. Solkansko dete se je porodilo mrtvo. Vsakdo, ki le kolikaj pozna današnji položaj mednarodnega prometa, ve, da je četrti in polovičarskim podjetjem dandanes grobokop boter, nečloveški

boter, ki preži, da zadavi novorojenca o porodu. Želimo le, da imajo lesotrzci več poguma, da prekoračijo takoj začetkoma z odločnim korakom klasično sredozemsko lužo, ki se zdi Angležu možaku korito, a slovenskemu otroku v povojih silovito morje, kjer uganjata Scila in Karibda, strupeni lepotic, nebroj čarobniških umetnostij. Zajcu en vzrok več, da ostane v zavetnem krilu domačega deteljišča!

Razmere so slovenskemu društvu za prekomorsko kupčijo z lesom jako ugodne. Jaz sem si sicer mislil kmečke zadruge za izvoz v prekomorje. A današnje razmere slovenskih kmetov so take, da ni ničesar pričakovati od te strani v bližnji prihodnjosti. Združenje slovenskih lesotrzcev je dandanes in bo še za dolgo, dolgo vrsto let jedina mogočnost, jedini praktični izhod. Kdor pozna n. pr. razmere lesne trgovine v njenem jutrovskega emporiju, v Aleksandriji, in one slovenskega ozemlja, ve, da se ne gre tukaj o mogočnosti kakega uspeha, temveč uspeh v izobilju je z matematično trgovsko gotovostjo popolnoma zagotovljen, da se le družba lesotrzcev dobro, priprosto organizuje ter se postavi koj začetkoma z večjim kapitalom (najmanj 50.000 gld.) na trdna tla. Slaboten začetek, gotov neuspeh, velja dandanes skoro za vsako prekomorsko podvzetje. Prva težkoča bo haje že v Trstu, kjer so slovanski trgovci z lesom, kojim preti nepotrebna konkurenca. Najbolje bi bilo, da se v Trstu ustanovi jedino le mala transitna zaloga, kjer bo les čakal ukrcanja na Jutrovo, ter da se ondi ne vsprejemajo nikaka naročila. Kakor so razmere v Egiptu, je popolnoma gotovo, da dobi družba večino tukajšnjih malih arabskih prodajalcev lesa hitro v svoje roke. Ti mali arabski trgovci znajo le arabščino ter kupujejo les izključljivo le na aleksandrijskem trgu pri evropskih lesotrzcih. Evropski lesotrzci tukaj imajo tržaški les večinoma iz tretje, četrte roke s podraženo

ceno, a družba bi ga imela skoro iz prve roke, diferenca cen v nabavljanju loco Aleksandrija je najboljša podlaga gotovega dobička. Razmere so tako jasne, upapolne, da je treba le dobrega „home rule“ v družbi; voda teče sama, da se le jezovi odpravijo.

Opozarjam v osnovanju družbe na neko okolnost, ki se zdi dosti čudna, a ima vendar svoje razloge. Mnogozasluzni možje, ki težijo za procvit družbe, se bodo poprej gotovo informovali pri c. in kr. konzulatu v Aleksandriji ter pri tukajšnji trgovinski komori. Konzulat odda prošnjo trgovinski komori, ki sestavi odgovor. V tukajšnji trgovinski komori sedi dosti laških lesotrzcev, posebno veliko Židov. Res je, resnica je le ena, a trgovska resnica je velikooglati nestvor, harmonika. Bojim se, da bi tukajšnji lesotrzci ne uprizorili navidezno resničnih, a vendar tendenčnih poročil. Slovenski lesotrzci naj vedo, da bodo oni doslej neznan najnevarnejši konkurent na trgu, tembolj ker imajo vsi drugi trgovci veliko večje stroške pri nabavljanju. Razmera bo najbrž taka, da družba prodaja še vedno z dobičkom tudi v slučaju, ko so vsi tukajšnji konkurenti že globoko v lastni izgubi. Najbolje bi tedaj bilo, da pošlje družba hitro, ko je zadosti kapitalizovana, strokovno izobraženega, sposobnega odposlanca, ki naj se nepristransko in samostojno na licu mesta o razmerah pouči, moža o kojem se ni bati, da obtiči v zanjki komore ali pa kakšnega tukajšnjega lesotrzca.

Izvozna družba lesotrzcev bi bila velikanskega pomena za slovenski narod. Les je glavni in najizdatnejši pridelek večine slovenskega ozemlja, naše prvo narodno bogastvo. A ona bi bila i prva, ki gre čez morje, pokazala bi sčasom i drugim pridelkom in proizvajajočim strokam morskot pot mednarodne trgovine, dajala bi jim pogum, vspodbujala v posnemanje. A še več, ustanavljala bi lahko n. pr. v moji rodni zemlji,

Pravoslavje na Srbskem.

Spisal dr. —, bivši zdravnik v Srbiji.

Bival sem 2 leti in 2 meseca kot zdravnik sredi Srbije, spoznaval narod in verske odnose. O poslednjih sem se namenil nekoliko pisati ter pokazati, kakšno je pravoslavje, ki se v teoriji od katoličanstva veliko ne razlikuje, v praktičnem življenju.

Mestece, v katerem sem ves ta čas bival, se imenuje Čačak in leži ob Moravi. Veličastno cerkev ima, ki je skoraj kakor šenklaška cerkev v Ljubljani. Pri cerkvi je zvonik s 3 zvonovi in nad njo 2 lepi veliki kupoli. V cerkvi, ki je pravoslavna, je en sam oltar, ki je pa zakrit s steno, iz desek narejeno. Stena se dviga ondi, kjer se pri nas katoličanih nahaja obhajilna miza, je 3 metre visoka in ima trojna vrata, namreč na sredi in dvojna stranska. Širokost teh vrat je nekoliko čez meter, visokost pa tolika, da lahko en mož skozi gre. Stena je pobeljena, na nji sta 2 sliki, in sicer je na epistelski strani naslikan Abraham, ki drži v naročju ubogega Lazarja, kakšna je druga slika, se ne spominjam več. V cerkvi ni nobene podobe; vse je golo in prazno. Kora ni, stolov tudi ne, razun dveh stolic v kotih ob stranskih vratih omenjene stene.

Oltarja torej ne moreš videti in tudi duhovnika ne, ko mašuje. Le po povzdigovanju se prinese Najsvetejše pri evangeljskih vratih ven, tja proti sredi cerkve pred steno, in pri drugih stranskih vratih se zopet nese notri na oltar. To se godi tako, da dijakon nese na glavi Najsvetejše (podobno hlebčku belega kruha) držeč ga z obema rokama na temenu, za njim ob straneh gresta župnik in kapelan, kadita s kadičnicama in pojeta sveto pesem. Služba božja ali sv. maša je samo ob nedeljah in praznikih, in sicer samo ena. Župnik mašuje, kapelan in dijakon mu strežeta. Maša je vselej peta in traja 2 odbiti uri. K maši ne prihaja ljudstvo in gospoda razun na „knezov dan“ (rojstni dan kneza), dan sv. Andreja, ker se je ta dan oklicala svoboda Srbije, dalje na knezov imendan in na vnebohod N. G. J. K. ali „Spasov dan“, ki je Srbom največji praznik v letu; takrat postiljajo po cerkvi pokošeno travo in je tudi procesija. Na veliko noč je duhovno opravilo prav zgodaj zjutraj. Ob delavnikih ni maše. Katoliška cerkev je v Belem Gradu. Ker je pa od Čačaka do Belega Grada silno daleč, hodil sem k božji službi doma v pravoslavno cerkev. Ko sem nekaj časa tako delal, so me prijeli in grajali uradniki rekoč: „Čemu hodite vsako nedeljo k maši, ko to pri nas ni navada?“ Odgo-

voril sem, da bi rad šel v katoliško cerkev k maši, ker to tirja naša vera, a mi ni mogoče. Nato mi je rekel neki uradnik: „No, če uže hočete hoditi v cerkev, tedaj ne hodite k celi maši, ker traja 2 uri, temuč pojdite kakor mi, ko zvon zazvoni „dostojno“. To znamenje se daje z zvonom pol ure prej, kakor se maša konča. Hodil sem v cerkev vsako nedeljo. Pridige, krščanskega nauka in blagoslova dopoldne ni bilo nikoli. Slišal sem samo enkrat čitati pastirski list.

Srbi se pri maši vedo jako lepo, a nobeden ne moli, kakor v naših cerkvah, vsaj jaz jih nisem videl moliti. Zakaj ne molijo? Ker menda nobeden ne zna. Srbi tedaj izražajo svojo pobožnost s tem, da kleče in se prekrizavajo ob raznih delih sv. maše. Križ delajo po grško, kakor naši duhovniki, ko začno maševati. Ako je kak Srb bolj pobožen, tedaj naredi po tri križe zaporedoma.

Krščanskega nauka se učijo Srbi samo v otročjih letih, ko v šolo hodijo, potem pa nikoli več. Ko je deček odrastel v mladeniča in moža, je že vse pozabil. Petja v Čačaku v cerkvi ni, razun zadnji dan leta, ko zvečer pojejo „Te Deum“. Tega pojeta dva moža alternativno, sedeča vsak na svoji stolici pred oltarno steno ob stranskih vratih. Kadar je peta maša, odgo-

na Koroškem, kjer je vsa trgovina z lesom v nemških in laških rokah, svoje zaloge, bila bi tam ob enem i narodna rešiteljica. Družba lesotržcev za prekomorski promet je tedaj i eminentno narodno podjetje ter brez dvojbe neprimerno velikega pomena za našo bodočnost.

Kot skromen, mal posameznik zamorem le z odkritosrčno radostjo čestitati lepi misli naših lesotržcev. Čast in slava pionirjem, odločnim možem, našim lesotržcem! Delo, ki snujejo je dobro, živelo bode do poznih rodov lik jeklenemu kipu. Dr. Karol Pečnik.

Učiteljstvo in „oslovski most“.

Učiteljski stan je sam po sebi lep stan. Ker dobro učiteljstvo lahko veliko stori za prosveto, probujajo, duševno in materialno blagostanje naroda, dolžni smo zlasti Slovenci spoštovati in čislati učitelje, kateri vestno izpolnjujejo svojo nalogo v šoli in zunaj šole. Učitelj in duhovnik morata biti narodu očesi v glavi. Zato bi moralo biti njuno delovanje vzajemno, kakor ono zdravih človekovih oces. Strinjati se mora njuno delo in javno nastopanje z naroda voljo in njegovim mišljenjem.

Slovenski narod je odločno krščanski narod. Kdor to taji, ima hudobne namene. Protiverski liberalizem je tuja, strupena snov, ki se po sili vceplja v naš narod. Blaži naroda ne in mu ne koristi, pač pa ga dela zdivjanega, nezadovoljnega in mu koplje grob. Naše nesrečne domovine liberalizem ne bode nikdar rešil pogina, ampak bode le pospešil nakane sovražnikov. Prav močno tedaj obžalujemo, da se slovensko učiteljstvo podaja na krivo pot in da se je začelo javno bahati z liberalizmom. Posebno od tistega časa, odkar „Učiteljski Tovariš“ postaja politično trobilo, se vedno bolj kaže, da nekateri kranjski učitelji smatrajo razširjanje liberalizma za prvo nalogo svojega življenja. Zato se pa tudi razodeva vedno tesnejša zveza nekaterih učiteljev z najbolj liberalnim, krščanstvu najbolj sovražnim listom — „Slovenskim Narodom“. Pred nekaj leti je učiteljstvo še imelo za svojega patrona škofa Slomška, zdaj ima — Malo-vrha. Tega padca bi ne bil nihče pričakoval. Žalostni časi pa bodo prišli za naš narod, ako bi se kdaj vse učiteljstvo strinjalo s pisavo najbolj podlega lista v Avstriji.

Ker je nedavno mnogo učiteljev proglasilo „Narod“ za svoje glasilo in se „Narod“ sam, ki dan za dnevom blati našo vero, škofe in duhovne, večkrat bahá, da so učitelji prva falanga njegove vojske, tedaj smo si dovolili nedavno podati argumentum ad hominem — češ, bodele videli, kako dobro dé „Narodova“ gonja duhovnikom — prinesli smo par resničnih škandalov

iz učiteljskih krogov. „Učiteljskih Tovariš“ jih je posnel in jim dal naslov „Pons asinorum“. Nismo imeli namena, da bi bili blatili učiteljski stan sploh, kakor „Narod“ blati vso duhovščino, ampak smo celo povedali, da, če kaj napačnega stori ta ali oni učiteljski kozel, se to ne more šteti na rovaš vsemu stanu. Povedali smo dalje, da dobro delo opravlja, kdor kaj stori za dobre učitelje. In dobrih, narodnih in krščanskih učiteljev je po našem mnenju v kljub napredujočemu pohujšanju še precej veliko med narodom.

Planili so pa po koncu tisti, katerih mi vsled njihovega najnovejšega programa ne moremo prištevati dobrim učiteljem, in so začeli v „Učiteljskem Tovarišu“ ponosno tolči se ob svoje — liberalne prsi. Pobratim „Narod“ ponatiskuje njih izjave. V prvi vrsti napadeta ta dva liberalna lista našega somišljenika gosp. Koblarja in mu očitata, da se je nekaj on sam navduševal za liberalne (!) učitelje. To pa ni resnica. Noben človek pod solncem ne more do kazati, da bi se bil g. Koblar kdaj le z besedico, bodisi v kakem spisu ali v govoru, potegoval za liberalizem, nasprotno je njegova nemala zasluga, da je prav on v narodni stranki vzdrževal poleg narodne misli tudi krščansko misel, dokler je mogel. Ko je pa zapazil, da v narodni, od tačas narodno-napredni (t. j. liberalni) stranki začenjata prevladovati nemškutarija in liberalnost, obrnil jej je hrbet in ž njim vred vsi duhovniki, ki še nosijo kolar. Prav gosp. Koblar je poleg g. dr. Gregorčiča največ pripomogel, da je narodna stranka pred petimi leti soglasno vsprejela na shodu zaupnih mož program, v katerem ni besedice o liberalizmu, temveč ima ta program katoliško vero postavljeno kot trden temelj razvoju slovenskega naroda. Toda ta program je pozneje „Sl. Narod“ zavrgel in dr. Tavčar ga je v zadnjem deželnem zboru porogljivo imenoval Koblarjev program. Tega programa se pa do pičice še vedno drži „Slov. List“.

Bolj bedaste trditve tedaj ne čitamo z lepa nikjer, kakor je ona v zadnjem „Učiteljskem Tovarišu“, da je namreč zadnja leta „slovensko učiteljstvo ostalo v svojih nazorih in prepričanju tako, kakor je bilo, izpremenil je pa svoje prepričanje gosp. Koblar“. Ali se niso učitelji vsi do zadnjega časa branili, biti liberalci? S čim je kdo mogel pred leti učitelja bolj razžaliti, kakor če mu je rekel liberalce? Tudi gg. Dimnik in Jelenec morata imeti še nekoliko spomina. Če „Tovariš“ tedaj pravi, da je g. Koblar še-le zdaj z jezo, sovraštvom in raznovrstnimi drugimi strastmi napolnjen napram „liberalnim“ učiteljem, se meri s tem na „Slovenski List“, in zato moramo to zadevo pojasniti.

Mogoče je, da so nekateri učitelji že prej bili liberalci po svojem zasebnem prepričanju, bili so slabi verniki, toda za vodilo svojega političnega delovanja so si izbrali učitelji liberalizem in ga postavili v svoj program še le zadnji čas, odkar so škofa Slomška poslali po stopnicah doli in se oklenili dr. Tavčarja in Malo-vrha. Kdo se je tedaj spremenil, ali g. Koblar in somišljeniki „Slov. Lista“, ki smo ostali pri starem, narodnem, krščanskem programu, ali pa tisti učitelji, ki javno prisezajo na program sluge liberalne misli?

V pojavu liberalizma mi delamo bistven razloček. Zoper načela krščanske vere se lahko privatno pregreši vsakdo, tudi vsak učitelj in vsak duhovnik, kajti grešniki so bili in bodo na svetu v vseh stanovih. Ali popolnoma zabredel in propadel je človek še-le tedaj in postane nevaren član krščanski družbi, kadar se javno oklene protikrščanskih načel, če liberalna načela kot svoj program med narod razširja ter jih drugim vsiljuje. Ne učiteljski stan, ampak liberalizem je po krščanskih nazorih pravi pravcati „pons asinorum“, in na tem mostu stoje vsi, naj si bodo učitelji ali kdorkoli hoče, če se proglase za liberalce. Vedno smo bili mnenja, in smo še, da zasluži grajo, kdor učiteljstvu sploh podtika oslovski most. Ker smo že pri besedi, katero je zopet našel „Učiteljski Tovariš“, povemo istino, da učitelje, katerim ugaja stališče dolgoušcev, ker se ponašajo s tem, da so liberalci, mi le pomilujemo. Z zadoščenjem pa konstatujemo, da mnogo slovenskih učiteljev še ni na oslovskem mostu.

Nad vse smešna je pa druga trditev „Učit. Tovariša“, da se je g. Koblar, ki je hvalil narodne učitelje na skupščini v Opatiji, spremenil v narodnem oziru, učitelji pa ne. Naj bi bil g. Koblar na shodu zaupnih mož v svojem znamenito-narodnem govoru, kateremu je sledilo, kakor je pisal „Narod“, več minut trajajoče ploskanje, zaklical besede: „Živio dr. Schaffer, zastopnik narodnih Slovencev v deželni šolskem svetu!“ — mislili bi bili navzoči narodnjaki, da je mož prišel ob pamet in učitelji bi bili sami pomagali mu z govorniškega odra. Kdo pa je oni, ki sedaj v istini takó kliče? Kdo se celo javno poteguje za Nemca dr. Schafferja? Liberalni slovenski učitelji so, zlasti nekateri ljubljanski učitelji, za kar imamo dokazov dovolj. Kdo je tedaj spremenil svoje narodno prepričanje? Ali ne kaže ta žalostni pojav dovolj jasno, da je nekaterim učiteljem liberalizem več kot narodnost?... Taki učitelji si pa delajo nasprotnike sami in ponižujejo ugled svojega stanu med narodom.

varjata ali odpevata župniku samo kapelan in dijakon. Včasih poje berilo ob epistelskih stranskih vratih pred steno eden izmed dečkov, ki streže pri sveti maši. Ob velicah praznikih pride po maši župnik v pluvijalu od oltarja skoz vrata in prinese polno skledo na drobne košččke narezanega belega kruha (kakor lešnikov) in od tega oddaja vsakemu verniku pri vratih, ko gredo iz cerkve, po en košček. Jaz tega od začetka nisem hotel vzeti, meneč, da je sv. obhajilo. Pozneje sem izvedel, da je to le blagoslovljen kruh, spomin na tako imenovane *agapè*, t. j. kruh mize ljubezni, kakor je bilo menda v navadi v prvih časih krščanstva. Potem sem pa tudi jaz včasih jemal od tega kruha in jedel.

Kar je pri Srbih lepega o velikih praznikih, t. j. na Božič in veliko noč, so lepi pozdravi. Ko se dva srečata na ulici, se ne pozdravita kakor mi: dober dan itd., temuč: „Kristus se rodi“ (se je rodil). Odgovor: „Va istini se rodio“ (v resnici se je rodil) — in o veliki noči: „Kristus vaskrsao“ (Kristus je od smrti vstal) odgovor: „Da v istini vaskrsao“. Binkoštno praznike imajo Srbi tudi, imenujejo jih „dubove“.

Spoved in sv. obhajilo je enkrat v letu, in sicer ob veliki noči: to zadošča, za vse leto, tudi za smrt. Spoved pa opravljajo pravoslavni z veliko pobožnostjo. Kot zdravnik v bolnišnici sem se sprva držal pravil zavoda in dal poklicati župnika umirajočemu bolniku. Enkrat je res

prišel, potem me je pa srečal slučajno na ulici ter rekel: „Čemu me ti kličeš k bolnikom?“ Jaz: „Da jih spoveste, predno umrjejo, ker pravila to tirjajo.“ Župnik: „Saj so bili ob veliki noči pri spovedi in to zadošča za vse leto!“ Jaz: „Tudi za smrt?“ Župnik: „Seveda!“ Tudi v mestecu ni župnik nikdar nobenega bolnika spovedal. Ako je bil klican, prišel je v pluvijalu ter mu „čital molitev“. Dobil je zato en „cvancik“ t. j. 35 krajcarjev. O sv. treh kraljih je hodil župnik „svetit vodico“ t. j. blagoslavljat vodo po hišah.

„Slava“, s tem imenom zaznamuje vsaka hiša en dan v letu, na kateri misli, da so predniki pristopili h krščanski veri; ta dan se praznuje v hiši s posebno slovesnostjo. Zgodaj zjutraj pride župnik v pluvijalu z enim strežajem v hišo. Na vratih ga pričaka hišni gospodar z odkrito glavo in z vstopivšim duhovnom se poljubita. Nato pelje gospodar župnika v izbo, sredi katere je velika miza, obložena z vsako vrstnimi jedili. Kuhana svinjina, pečena jančevina in sladčice vsake vrste. V tej stroki so Srbkinje posebno izučene. Na sredi mize je krožnik, naložen s kuhano pšenico, koja je po vrhu pokrita s narodno barvanim sladkorjem v podobi zvezde. Poleg te pšenice je hleb kruha, za ta dan posebno pripravljen, in črno vino v steklenici. Župnik blagoslovi vse, nato vzame hleb kruha, naredi z nožem križ na doljeni plati

hleba, poljubi sredino narejenega križa in da istotako poljubiti hišnemu gospodarju. Nato razlomi kruh na dva kosa, obdrži eno polovico zase, drugo pa da hišnemu gospodarju nazaj. Ako mnogo družin isti dan „slavi“, nabere župnik mnogo kruha, da ga ima teden dnij dovolj za-se in za družino. Potem postrežejo župnika s „sladkim“ in vodo. Na krožniku prinese skledico sirupa (sladko) in kozarec sveže vode. On vzame žličico sladkega, popije nekoliko vode in s tem se je začela postrežba. Duhovnik pokusi od vsega zaporedoma, kar je na mizi. Konečno mu prinesejo še čašico črne kave, kar je znamenje, da je postrežba konec. Ko župnik prvič pokusi vino, „molitvuje“ in želi hišnemu gospodarju in njegovi družini vse dobro za dušo, telo in blago. Te postrežbe je deležen vsak, kdorkoli tisti dan hišo kot prijatelj obišče. Mnogokrat se porabi to praznovanje, da se sovražniki ob postrežbi poravnajo in spravijo. Konec „slave“ je pa zvečer pri bogatih hišah ples s cigansko godbo, drugačne godbe ne poznajo.

Sploh moram reči, da se mi pravoslavna vera kakršna se kaže v dejanju in življenju, ni prikupila. Gleda se le na nekatere formalnosti, manj pa na bistvo, in zlasti premalo od strani duhovnov na resno dušno pastirstvo. Glede poudka, sv. maše in delitve zakramentov smo pač katoličani boljše oskrbljeni v življenju in na zadnjo uro.

V srce se nam smili ubogi slovenski narod, ki mora izročati nežno mladino v vzgojo liberalnim učiteljem in s trdo prisluženimi krajcarji še plačevati učitelje, kvaritelje nazorov domače hiše. Ne rečemo, da se to godi pri nas že v šoli, pač pa se godi v življenju z napeljavanjem učiteljstva k liberalizmu in nemškutarstvu Gorje ti, dobri narod!

Ako bodo učitelji vstrajali na tej poti, katero so nastopili, bi bilo uvaževanja vredno, če naj se ne spremeni načrt za škofovske zavode tako, da se mesto gimnazije najprej ustanovi krščansko učiteljsko, kakršno imajo na Dunaju. S pomočjo krščanskih in trdno narodnih učiteljev bi se lahko vsaj krščanski preprosti narod obvaroval liberalne kuge ter bi polagoma iztrebil izmed sebe častilce dr. Schafferja. Ne trdimo, da naj se precej poseže po tem radikalnem sredstvu, menimo pa, da je zadnji čas, da se združi vse pošteno misleče slovensko učiteljstvo in odločno pove „novodobnim matorjem“: Mi ne pojdemo na „oslovski most“! Takim učiteljem z obema rokama radi podpišemo pohvalo, katero je v lepih besedah izrazil gosp. Koblar na skupščini v Opatiji.

Izvirni dopisi.

Iz Celja, 4. julija. (Sad nemškega evangelija). „Olles tajč, olles evangelisch!“ Krist je rekel, da se drevo po sadu spozna. Celjski lutarnarji pa kažejo take sadove. Na pr.: Čorbar Golič se je naveličal, predno se je zemlja enkrat okoli solnca zasukala, svoje ljubljene ženske. Drugi pa pravijo, da mu je njegova Eva, čeprav sta po starem pregovoru: „Gliha vkup štrih“ drug za drugega, dala „laufpos“. Čevljar S. je začel, kakor se čuje, na lastno roko neki obrt, ki pa ni evangeljski, pač pa čifutski, namreč nekaj takega kot posredovalnica ali kupčija z dekleti, katere je v svoji duhovitosti nazival „Mädchen für Alles“. Lastnica slaboglasne hiše št. 13 — kakor kamen izpodtiklaja v Ljubljani — je baje zvedela o tem posredovanju in ga toži zaradi motenja obrta. Državni pravdnik je tudi baje že posegel vmes.

Pred nekaj tedni smo pokopali nesrečno umrlega Miroslava Kolmana. V Gabrjih nas je bil došel France Rakuš na svojem kolesu in s svojim obligatnim pasjim bičem. Peljal se je mimo sprevoda, mimo krste, — a visoka in učena glava je ostala pokrita. Ko nas je prehitel, se je ustavil in nas pustil defilirati, a se zopet ni odkril ne križu, ne duhovnu, ne krsti. — Eni pravijo, da je malo udarjen najbrže od luteranskega duha.

Sv. Rešnjega telesa dan peljal se je dr. Golič, brat gori omenjenega čorbarja Nandeka z državnim pravdnikom dr. Bajerjem in nekim drugim človekom skozi Žalec, ko je bila ravno procesija in blagoslov pri oltarju na prostem. Prvi prifrči mimo doslej še neznan gospod, drugi dr. Golič. Nobeden se ni odkril in ljudstvo je začelo za njima vpiti, da se naj odkrijeta, a v odgovor jim zarjove olikani dr. Golič. Tudi tretji — državni pravdnik — bi jo bil najbrže tako popihal, da ni stopil g. župnik Koren od oltarja in mu dopovedal, da je to motenje vere.

Vidite, tako je! Nemška cerkev postane luteranska, Mater Božjo ali druge svetnice nadomestijo z Lutrovo Katrico, dr. Stepišnik bo obesil advokaturu, katera mu itak ne nosi prida, na klin in postane za odškodovanje celjski superintendant. Seveda, to se še ne zgodi tako naglo, ker misli dr. Janez — imenovan tudi Johann von Stein — še prej enkrat kandidovati za županski stolček.

Še nekaj! Kmalu bi bil pozabil Vam sporočiti, da bo celjska klavnica, ki je v svoji vrsti nekaj unicum, kmalu izročena svojemu namenu. Tarif je visok, okna nizka, poslopja je preveč, prostora premalo i. t. d. — Svoj čas Vam bom sporočil, katerega nemškega bika doleti prvega usoda v klavnici. — Zdravo! Vaš Čmrl.

Iz Trsta 5. julija. Krščansko-socijalno gibanje pričelo se je razvijati tudi pri nas. Dne 29. junija bila je v Gradežu velika naša slavnost. Slavili smo spomin obletnice ustanovljenja vrlega katoliškega delavskega društva z blago-

slovljenjem nove društvene zastave. Ob enem pa se je konstituiralo novo patrijotično društvo „Austria“. Napis na novi zastavi spominja delavce na „vero in delo“. Gradež broji 6000 prebivalcev, a društvo ima že 1000 članov. Iz Trsta je k tej slavnosti prihitelo na posebnem parniku „St. Nazario“ 10 društev. Sosebno vrlo so bili zastopani: „Krščansko-socijalna zveza“, „Krščansko-socijalna zveza žensk“ in „Krščansko-socijalna zveza mladine.“ Tržačane so sprejela on dotna naša društva, občinski svetovalci, vsi c. kr. uradniki in jeden oddelek v paradi oblečenih finančnih straž. Ob ustanovitvi patrijotičnega društva „Austria“ govoril je tudi državni poslanec Schneider. Omeniti je še, da je iz Trsta prišel na slavnost mestni svetnik g. Dolenc. Tržaške Lahone in socijalne demokrate je silno skelela ta slavnost. Krščanski socijalizem postaja nevaren njihovemu teroristiškemu gospodarstvu. Ko smo se torej Tržačani vrnili domov, sprejela nas je ta svojat na pomolu z žvižganjem in klicanjem „Viva l' Italia!“ Krščanski socijalci so reagovali. Marsikdo izmed izzivačev prinesel je domov znatno manj las, nego jih je imel pred „demonstracijo“. Straža je posegla vmes in aretirala tudi krščansko socijalnega agitatorja sobrata W. C. Nučiča, ki je bil pa skoro prost, nekaj vročekrvnih socijalnih demokratov pa še sedi.

Koncem preteklega meseca je tu neka Ljubljanka nekaj dnij prav prijetno živela na kredit ljubljanskega trgovca Andreja S. V hotelu „Evropa“ se je predstavila, da je njegova žena in v štirih dneh napravila dolga za 24 gld. 60 kr., potem pa jo — popihala. Policija jo je dobila in zaprla. Tukajšnji trgovec Peter T., prijatelj ljubljanskega trgovca, je zvedel za to nezgodo, tekel je na policijo, obvezal se plačati dolg ter izposloval, da so žensko izpustili. Doma je „ženo“ svojega prijatelja lepo pogostil in še obvestil prijatelja o nezgodi boljše polovice. Ko pa je dobil odgovor, gledal je debelo. Ljubljanski trgovec mu je pisal, da je njegova prava žena doma. Neznanka je zopet potovala v zapor, kjer se je izkazalo, da ji je ime Julija Pogačnik.

Pred tržaškimi porotniki je stal dne 4. t. m. dninar Josip Pizziga, obtožen, da je na praznik sv. Rešnjega telesa v „starem mestu“ umoril na ulici delavca Mahničiča in Slavca, kar ste tudi Vi poročali. Namen umora so porotniki zanikali, vprašanja o uboju so potrdili, za kar je Pizziga dobil deset let težke ječe.

Politiški pregled.

Thun še vedno ni obupal, da ne bi skrpal „sprave“. Govori se, da bode s svojimi poskusi pričel zopet meseca avgusta, septembra bi se pa sešel državni zbor Čehi vedno odločneje izjavljajo, da ne marajo rešitve jezikovnega vprašanja samo za Češko. Grofu Thunu torej ne bode nič drugega preostajalo, nego ustvariti zakon, ki bi uravnal dejanski enakopravnost manjšin vseh avstrijskih dežel — ako pa misli, da bi se Slovani na ljubo Nemcem in avstrijskemu miru podali na kako drugo pot, se jako moti.

Mešetarjenje vlade Poroča se, da je vlada pripravljena dovoliti v Pazinu ustanovitev italijanske nižje gimnazije, ako laška večina v deželnem zboru isterskem odobri izvolitev poslancev, pripadajočih manjšini.

„Proč od Rima!“ Nemško-nacionalci so vrgli mej svet, da je najnovejših nemških odpadnikov od katoličanstva že nad 10.000. Sedaj se poroča, da jih je še le 3252. Schönerer bode dolgo čakal, da doseže „obljubljeno“ število.

V Belgiji se je vlada v toliko udala združenim opozicijalcem, da bode predloge o volilni reformi pretehtala posebna komisija. Upati je, da se vsled tega pomirijo nekoliko politične strasti, ki so tako silno zadivjale v Belgiji.

Italija. Zasedanje italijanske zbornice je zaključeno. Opozicija je v zbornici razvila še hujšo obstrukcijo, nego smo jo doživeli v Avstriji. Poslanci so se lasali, delili si zaušnice, pobijali se s pestmi in metali po tleh. Predsednik je večkrat skušal pričeti posvetovanje, a poslanci so si vedno skočili takoj v lase.

Dreyfus je že na Francoskem v Renesu, kjer bode vnovič sojen. Židovski časopisi pišejo o njem ganljive pravljice in hočejo, naj bi ljudje verjeli, da je Dreyfus na Vražjem otoku skoro govoriti pozabil. Prebivalci v Renesu so svojo sodbo o Dreyfusu najjasneje pokazali s tem, da Dreyfusovo ženo noben ondotni hotel ni hotel vsprejeti mej svoje goste, pa tudi privatne hiše so ji bile zaprte. Francoska zbornica ne bode zborovala toliko časa, da se umazani Dreyfusov proces konča, ker je tako za ministerstvo najvarnejše.

Domače novice.

Osebnosti. Umrl je v Ljubljani upokojeni nadinženir g. Vaclav Stedry. — G. Lavoslav Pahor, adjunkt južne železnice na Rakeku je prestavljen v Ljubljano. — Gg. dr. Fran Kropivnik v Ljubljani in Anton Dokler v Kranju sta imenovana profesorjema na gimnaziji v Kranju. Nadučitelj v Pragi g. Vaclav Srp je imenovan glavnim učiteljem na učiteljski v Ljubljani. — Učitelj na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani gosp. Ivan Janežič in učitelj na mestni deški ljudski šoli v Ptuju g. Fran Suher sta imenovana vadničnima učiteljema v Ljubljani. — Prof. dr. Frid. Vogl pride v Maribor; suplent dr. Karol Tertnik je postal stalni profesor na realki v Trstu, suplent Fran Žnideršič je imenovan za začasnega profesorja na gimnaziji v Gorici, suplent dr. vitez Schubert v Mariboru je imenovan za stalnega profesorja v Gorici.

Med brate Hrvate! „Slovenska krščansko socijalna zveza“ v Ljubljani priredi o priliki blagoslovljenja nove zastave delavskega pevskega društva „Nade“ v Karlovcu izlet med brate Hrvate. Ta izlet bode še znatno poživil ob vseslovenski delavski slavnosti tako sijajno spričano vzajemnost hrvatskih in slovenskih delavskih slojev. Dan in natančni vsposed izleta se naznanita pravočasno.

„Meščanski klub“ v Ljubljani. Ravno kar potrjena pravila tega novega društva priobčimo v prihodnji številki. Društvu je pristopilo že lepo število ljubljanskih meščanov ter prične takoj svoje delovanje. Društveni prostori bodo v prvem nadstropju „Katoliškega Doma“.

Na pameti sedé! Ministerstvo je ukazalo, da se na gimnazijah dá katehetom pravica, glasovati pri skušnjah in da se obnove velikonočne duhovne vaje. „Narodu“ to ni všeč, češ da se na ta način mladina zapeljuje v klerikalstvo, in tirja, da morajo slovenski poslanci v opozicijo, ker nas tišči jezuitski klobuk. Večkrat pa „Narod“ laja nad duhovni, češ da se premalo brigajo za duhovske posle in le pohajkujejo. Kaj naj tedaj store duhovni, da bo „Narodu“ prav? — Liberalno-pravoslavna podraška občina na Vipavskem je bila zanemarila neko podružnico, da je postala razvalina, in kriv je po mnenju „Narodovom“ zanikrni dekan Erjavec (katerega pa takrat še na Vipavskem ni bilo). Nad duhovni, ki zidajo in popravljajo cerkve, pa „Narod“ bevska: Vse za cerkve in samostane! — Brixenskemu škofu, ki je prepovedal čitati veri sovražni list „Der Scherer“, pravi „Narod“, da po naših zakonih nima škof v tiskovnih zadevah čisto nič govoriti in, če bo zaropotal nad njim Wolf (!), stori popolnoma prav. Ko je pa „trgovec“ Malorh prepovedal čitati naš list in ko je Dimnik dal ukaz učiteljem, da ne smejo imeti z našim listom najmanjše dotike, je bilo pa to prav po zakonih liberalne klike. Vprašanje: Ali ima škof toliko pravice do kristjanov, kakor Malorh in Dimnik do liberalcev? — Ljudje, ki še ne razumejo, zakaj se gre pri nas, sedé na pameti.

Sedaj pa gremo v opozicijo! „Narod“ je smešil tiste slovenske poslance, ki so razvili misel opozicije napram vladi, ker vlada vedno bolj pritiska Slovence ob steno. Reagovati na vsa žaljenja našega naroda je bila pri „Narodu“ — otročja politika. Sedaj, ko je vlada izdala nekaj naredb, katere omenjamo v zgorajšnji notici, pa sili „Narod“ v opozicijo. Ne gre se za narodnost, ne gre se za socijalne reforme, gre se za — liberalizem! Sedaj, ko je torej tudi „Narod“

z opozicijsko mislijo zadovoljen, stati bodo morali skoro vsi slovanski poslanci v opoziciji, tembolj, ker bi za slovensko delegacijo tudi častno ne bilo, mirno gledati, da toliko časa dr. Ferjančič ne postane dvorni svetnik.

Uro so navili baronu Heinu in c. kr. deželnemu šolskemu svetu kranjski učitelji. Učitelj Rojina v Šmartnu pod Šmarno goro je liberalne čebele pasel in se je sprl z župnikom Trčkom. Bili so škandali. Deželni šolski svet ga je prestavil. Toda lahov koš je nedolžen. Izdali so pa učitelji v „Narodu“ ukaz, da nihče ne sme prositi za učiteljsko mesto v Šmartnu, če ne, ga dajo v „interdikt“. Tako bo proti volji dež. šolskega sveta ondi ostal edini kompetent Rojina in bo še lahko kazal Trčku, kako čebele rojijo. To je prvi energični korak, odkar „Narodovi“ učitelji pojejo pesmico „Mi smo mi!“ Utegne pa priti pesmica „ob vižo“, ker je te dni v Šmartnu pri občinskih volitvah padla kličica, ki je pošiljala dopise v „Narod“, in ker si je baron Hein kupil ključ, da si bo že sam uro navijal. Prav tedaj storé „Narodovi“ učitelji, ako svoj energični ključ porabijo, kadar dobivajo nemške dopise od nadzornikov in okrajnih glavarjev, kajti te ure ne pridejo naprej, ker jih doslej noben učitelj ni znal naviti.

Dreyfus in Ljubljana. Modernost naše Ljubljane se je pokazala ob Dreyfusovi aferi. „Aliance Israelite“ naredila si je tudi v našem mestu gorko gnezdo in iz tega gnezda poslale so židovske gospe ljubljanske madami Dreyfus brzojav, čestitajoč ji k reviziji Dreyfusovega procesa. Madama Dreyfus se je zahvalila, poslala je dolgo pismo, a vsi krivonosci ljubljanski se že nekaj dnij zaman napenjajo, da bi razvozljali madamine hieroglife.

Red romanja na Brezje. Odhod iz Ljubljane jutri dne 9. julija ob 1/2 6. uri zjutraj (dr. žavni kolodvor v Šiški). Od kolodvora v Radovljici pa naj gredo vsi romarji naravnost v farno cerkev, kjer bode blagoslov z Najsvejšim. Od tu se še-le uredi spreved in sicer tako, da pride najprej zastava „Slovenske krščansko-socijalne zveze“, za njo pa vsi moški romarji, za njimi gre duhovščina z zastavo „Katoliške družbe“, potem zastava tretjega reda, za njo romarice in sicer po štiri skupaj. Red svetih opravil se naznani na Brezjah. Nazaj grede je isti red. Romarji se opozarjajo, naj pazijo na svoje karte, da ne bodo imeli pri povratku sitnosti. Čujemo, da se romanja udeležijo tudi delavci z Jesenic in Tržiča s svojimi zastavami.

Shod slovenskih lesotrzčev, ki je bil preteklo nedeljo v Ljubljani, izvolil je poseben odbor, ki bode premišljeval, kako bi bilo najprimernejše, oživotvoriti organizacijo slovenskih lesotrzčev ter bode o zaključku svojih razmotrivanj poročal prihodnjemu shodu.

„Rodoljuba“ — nazaj! Podpisani Jože Mušič, kmet v Cerkljah, nam je poslal nastopno pismo s prošnjo, da je objavimo. „Slavno uredništvo „Slov. Lista“! Čudno se mi zdi, da ne zavrnete že neznosnih čenč, katere prinaša „Rodoljub“. Komu je sploh namenjen ta listič? Večna gonja na duhovne in samostane je znabiti vseč mestni sodrgi, ali zdravi kmetski razum bedaste nezmisli ne more prenašati, ki se kopiči v „Rodoljubu“. Zraven tega imamo pa tudi še toliko ukoreninjen verski čut, da se nam gabijo liberalne smrdele. „Čemu si pa naročen na list?“ poreče kdo. Povem odkrito, da sem bil naročen iz radovednosti. Sedaj imam dosti tega luteranstva. Letos prinaša „Rodoljub“ članke „Luteranska doba na Slovenskem“ in pripoveduje, kako so menihi, ki so učili naše pradede iz divjih pragozdov napravljati obdelano zemljo, ljudi izsesavali. Znabiti so pa ljudi že od nekdanj izsesavali le advokati. Dandanes delajo še največ za prosveto, v blagor ljudstva in nesebično redovniki, ki po daljnih pokrajinah Afrike, Avstralije in Amerike delajo iz divjakov — ljudi. Takó izsesava divjake klerikalizem! Tudi mnogo klerikalnih devic žrtvuje po bolnišnicah v najlepši dobi življenja zdravje in vse, kar imajo. Kateri prijatelj Židov in liberalcev je kdaj kaj takega storil za bližnjega? Mar naj pove dr. Janez Tavčar, za koga plačujemo največ deželnih priklad. Pri nas še nisem nobenega duhovnika

slišal imenovati „Rodoljuba“, ali govoriti zoper njega, pa vender sem list vrnil, ker se mi je do dna duše pristudil. Prav bi bilo, ako bi mu vsi kmetje obrnili hrbet in nesnago vrnili Tavčarju v Ljubljano. Jože Mušič.

Letošnji novomašniki v ljubljanski škofiji.

Višje redove bode delil letošnjim novomašnikom ljubljanski knezoškof dne 18., 20. in 22. julija. V mašnike posvečeni in novo mašo obhajali bodo sledeči gg.: Iz četrtega leta: Arh Luka, 30. julija v Kamni Gorici; Debevec Ivan, 23. julija na Brezjah; Demšar Josip, 30. julija v Škofji Loki; Erzar Fr., 30. julija v Šenčurju pri Kranju; Florijančič Ivan, 6. avgusta pri Sv. Katarini; Jerič Alojzij, 23. julija v Št. Vidu pri Stičini; Kramar Ivan, 30. julija v Trebnju; Kržišnik Jurij, 23. julija v semeniški kapeli v Ljubljani; Nagode Josip, 23. julija v Ljubljani; Pengov Fr., 23. julija na Rovih; Perjatelj Jernej, 30. julija pri Sv. Gregorju; Perz Josip, 30. julija pri Stari Cerкви; Traven Ivan, 30. julija v Šmartnem pod Šmarno goro; Wester Alojzij, 30. julija na Bleškem otoku. Iz tretjega leta: Barle Ivan, 6. avgusta v Šenčurju pri Kranju; Janc Peter, 30. julija v Križah pri Tržiču; Kolbezen Leopold, 6. avgusta v Črnomlju; Ocepek Josip, 30. julija v Št. Lambertu; Rebol Fr., 30. julija v Preddvoru; Sušnik Matej, 23. julija na Trati; Štefan Terškan, 30. julija v Sostrem; Zorko Fr., 23. julija v Cerkljah pri Krškem.

Zopet jeden! Kakor čujemo, bode danes zopet jeden trgovec v Ljubljani primoran zapreti prodajalnico, v kratkem času že tretji. Ta „procvit“ Ljubljane je opazil že tudi župan Hribar in zato je molil pri zadnjih pojedinah „konservativno“ vero.

Za Prešernov spomenik je razpisanih dvoje častnih nagrad po 600 in 400 kron. Dario dobila najboljša načrta. Stroški spomenika ne smejo presegati svote 20.000 gld., ne smejo pa biti pod 15.000 gld. Spomenik naj bi stal na levi strani mestne hiše na Mestnem trgu, ali v novem parku ob Bleiweisovi cesti, ali pa na Kongresnem trgu pred novim deželnim dvorcem.

„Kmečko novo mašo“ je posnemal po mnenju dr. Tavčarja ljubljanski župan Hribar o priliki zopetne instalacije. Priredil je tri obed: jednega za najodličnejše predsednike, drugega za občinske svetnike in tretjega za mestne uradnike. Ker je dr. Tavčar predsednik „Sokola“, pa ni bil povabljen k prvemu obedu, tudi na drugega ni šel.

III. narodna dirka kluba slov. biciklistov Ljubljana, se bo vršila jutri dne 9. t. m. točno ob 5. uri popoldne na dirkališču pod Tivolijem. Vspored obseza mnogo jako zanimivih točk. Pričakovati je, da se dirka povsem dobro obnese in da se iste vdeleži veliko za ta sport vnetega občinstva, tembolj, ker se je prijavilo tudi mnogo tujih dirkačev. Dirkališče je sedaj temeljito popravljeno. Delo je zgotovil neki zabreški mojster. Za popravo se je žrtvovala velika svota. Čujemo, da bo ena točka, pri kateri bodo dirkali le tandemi, tri- in kvadrupleji. Popoldne bode svirala na dirkališču in zvečer v restavraciji pri „Lloyd“ tukajšnja vojaška godba. Vstopnice in vsprede se dobivajo v trafiki gospe Šešarke v Šelenburgovih ulicah, biciklistične vstopnice pa pri klubovem slugi na dirkališču in danes zvečer pri Lloyd. Te stanejo 20 kr. H koncertu pri „Lloyd“ imajo pa vsi biciklisti prost vstop. Prosi se le, da nepoznani biciklisti nosijo vidno znak svojega kluba.

Na ljubljanski višji gimnaziji so imeli včeraj zaključek šolskega leta. Vseh dijakov je bilo 619. Slovencev je bilo 515, Nemcev 101, Italijana 2, Hrvat 1. Z odliko je zvršilo šolsko leto 79 dijakov, s prvim redom 422, ponavljajno skušnjo ima 57 dijakov, dvojko 44, trojko 9, ne izprašanih je 8. Šolnine so plačali 6700 gld. Stipendije so dale 97 dijakom 8883 gld. 98 1/2 kr.

Matura. Na tukajšnji realki se je končala tako le: od 15 dijakov sedmega razreda je maturiralo 11 dijakov, ki so jo vsi zvršili s popolnim vspehom. Ostali 4 bodo maturirali meseca septembra.

Shod slovenskega krščansko-miselečega dijaštva bode dne 13. septembra t. l. v Ljubljani. Zvečer po shodu priredi slovensko krščansko-

misleče dijaštvo komers, h kateremu bodo vabljeni tudi slovenski delavci ljubljanski.

„Gospodarska zveza“ v Ljubljani ima sedaj pod svojim nadzorstvom 120 zadrug, mejnjimi je 82 posojilnic.

Primitve sebe za nos! „Narod“ piše v dopisu iz Tržiča: „Vsaj Tržiču naj bi prizanesla pogubonosna klerikalna stranka s svojim strupom, kajti tu se ne gre za klerikalna in liberalna načela, tu bijemo boj, borbo za obstanek slovenskega naroda proti germanskemu poplavu. Toda ta klika je brezobzirna in popolnoma zaslepljena.“ Menda je pa zaslepljen le „Narodov“ dopisnik, ki ne ve, da se je dr. Tavčar v deželnem zboru norčeval iz dr. Majarona, ker je priporočal složno delovanje pri „Naši straži“.

Veselica šentjacobsko-trnovske ženske podružnice sv. Cirila in Metoda se je zadnje nedeljo izvrstno obnesla, za kar gre čast odboru in zlasti gospej Zupančičevi. Godba je svirala več slovanskih, kakor je bilo na programu. Veselo bi bilo, ako bi veselice družbe obiskavali veljaki te in one stranke v malo večjem številu.

Iz Kostanjevice se nam poroča: Pri nas imamo sicer okoli 10 naročnikov na „Narod“, pa nobenega dopisnika za ta list. Čudom so se torej čudili, kako pride v „Narod“ dopis iz Kostanjevice o „mrtvi roki“. Logike v dopisu ni nobene, dopis brez vsake misli, — a „štil“ je značilen. — Kaj čuda, če so tukajšnji liberalci sami hitro pogruntali duševnega očeta tega dopisa, katerega je hotel našim podtakniti nikdo drugi kot — dr. Slanc. Vprašanje nastane sedaj samó — kdo laže?

Na Bledu ni več nekdanjega čistega zraka. Rikljevsko zdravilišče je dobilo židovskega zdravnika. Ime mu je Nathan Rhoden. Slovenci se menda vender ne bodo pustili zdraviti od njega, ker imamo dovolj domačih zdravnikov.

Izlet na Bled priredi 23. t. m. „Katoliško društvo za delavke“ iz Ljubljane.

Na Šmarno goro bodo zopet šli 16. julija delavci iz Gorič in Medvod. Vodil jih bode prof. dr. Karlin.

Podpore vsled toče je osrednja vlada za Kranjsko dovolila 12.000 gld., deželni odbor pa 3000 gld.

Celjski mestni urad noče sprejemati slovenskih vlog. Županstvo celjske okolice se je vsled tega pritožilo na okrajno glavarstvo, ki je stvar odstopilo namestništvu, to je pa pozvalo celjski občinski svet, naj o stvari poroča. Občinski svet celjski je odgovoril, da agende lastnega področja sprejema samo v nemškem jeziku. Sedaj mora govoriti namestništvo.

V Šmartnem pri Litiji je ondotno „Slovensko bralno društvo“ zinrznilo. Sedaj smo pač že toliko v poletju, da se kaj takega čudno sliši.

Iz Spodnje Šiške. Keglanje na dobitke — ki spada tudi v vsprede čitalniške veselice pri „Pogačniku“ (Združenju) dne 6. avgusta, prične se uže v nedeljo 9. julija zjutraj. Dobitki so: I. dobitok 30 kron, II. dobitok 15 kron, III. dobitok 9 kron, IV. dobitok 6 kron, V. dobitok darilo za največ serij. Serija 3 lučajev velja 10 kr. Prijatelje keglanja in kron vabi najljubnejše odbor za zgradbo „Vodnikovega doma“.

Venček cerkvenih pesmi za šolarje je izdalo „Kat. tiskovno društvo“ v Mariboru. Knjižica obsega 48 strani in stane 10 kr., s pošto 2 kr. več.

„Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko“, letnik IX., sešitek 3, urednik A. Koblar. Vsebina: Iv. Vrhovnik: Plemenitniki v dobovskih farnih taticah; J. Barle: Slovenci duhovniki v zagrebški škofiji. Mali zapiski: Kobilice podeželna nadloga; Franč. Jak. bar. pl. Schmidthoffen; Vlaška prisega.

O „Naši straži“ se nam piše: „Naša straža“ to velevažno društvo za slovenske obmejne pokrajine, ječi pod težo kranjskega bratomornega boja. Društvo ni „liberalno“ in ni „klerikalno“, kakor je prav povedal dr. Majaron v deželnem zboru kranjskem, in vender — ravno radi tega ne more voz naprej! Kranjski razpor hoče imeti pobarvano društvo. Kakor čujem izza kulis, ima Ljubljana 38 ustanovnikov „Naše Straže“, ostala

Kranjska 41, Štajarska 35, Koroška 11, Istra 13, Goriška 7, Trst 1 (!), tržaška okolica 1 (!), in kraji izven „Slovenije“ 6. To ni nikako razmerje napram premožnim slovenskim ljudem in napram nepotrebnim obmejnim „Naši straži“. Društvo je doslej prišlo na pomoč v 20 slučajih, imelo bi pa dosti več opraviti, da bi se interesovani krogi pogosteje obračali na „Stražo“. Na vsak način bi bilo najprimernejše, da dosedanji ustanovniki v svojih pokrajinah prično primerno akcijo, da se vzajemna „Naša straža“ povzdigne, ker sicer postanemo pred našimi narodnimi nasprotniki — smešni. Tedaj ko ni bilo „Naše straže“, kričali smo Lahom in Nemcem: „Ko bi imeli obrambno društvo, bi Vam že pokazali!“, sedaj, ko je imamo, pa tiščimo — fige v žepih. Na pomoč „Naši straži!“

Kardinal Missija se je vrnil v sredo v Gorico in je bil jako slovesno vsprejet. Navzočen je bil tudi goriški župan, deželnega glavarja pa ni bilo.

„Voditelj v bogoslovnih vedah“, katerega spretno urejuje Fr. Kovačič, je prinesel v 3. zvezku mikavno vsebino iz peres dr. Lesarja, dr. Mlakarja, dr. Medveda, A. Cestnika (zgodovinski opis ruške cerkve) A. Kržiča in drugih. List omenja, da bode drugi mednarodni kongres za krščansko starinoslovje v Rimu na velikonočni torek 1. 1900. V Mariboru se je ustanovil škofijski muzej, v katerem se bodo shranjevali predmeti, ki se tičejo domače zgodovine in starinoslovja. Muzejski kustos je prof. dr. M. Matek.

„Mittheilungen des Musealvereines für Krain“, 3. in 4. sešitek obsega zopet članke samih Nemcev. Prof. Rutar piše o Kreygih, prof. Vrhovec o kugi in prof. Seidl o snegu na Kranjskem. List urejuje najnovejši kranjski plemič Dr. Oskar Gratzy Edler von Wardengg.

Sešito srce. V „Edinosti“ se opisuje ne navadna operacija, katero je dr. Pamoni izvršil na nekem 23letnem mladeniču. Istega so bili zločinci napali in ga z bodalci ranili v srce na dveh mestih. Malo živlega so ga spravili v bolnišnico. Dr. Pamoni je prerezal prostor med tretjim in petim rebrom ter opazoval rano v srcu. Na osrčniku je videl ubodnino, katero je razširil na šest centimetrov. V prednji steni srčnega prekata sta bili rani, po en centimeter dolgi. Iz istih je bruhala kri curkoma. Dasi ste bili rani nevarni, vendar je poskusil zdravnik sredstvo, ki se v takih slučajih še ni rabilo: zašil je rani. In glej, čez 49 dni je mladi mož zapustil ozdravljen bolnišnico.

Pri Korbarju v Hrušici ostane županstvo. Neki učitelj je rekel o mladem županu, da je hinavski klerikalec. Bomo videli.

Vreme. Toča je pobila dne 3. t. m. okoli Vrhniko in naredila škode nad 20.000 gld. — Dne 2. t. m. je v Črnem Vrhu pri Idriji vihar podrl hišo Gašp. Rudolfa. — Vedni dež letos zelo nagaja pri mrvi.

Ljubljanske gospice imajo čudno „gusto“. Zdi se jim, da so interesantne le, če so blede. Na razne načine si tedaj delajo bledico in trpinčijo želodec. V neki šoli so med podukom pozobale že velike množine galuna, surove kaše, celo kave itd. Neka gospica si je zdravje tako pokvarila, da jo bode v kratkem pokosila blede smrt. Če bo to druge spametovalo, ne vemo. Na vsak način bi ravnateljstvo moralo paziti in prepovedati ta „sport“.

Ljubljanski občinski svet je imel zadnji četrtek sejo. Obč. svetnik Senekovič je poročal, „da se je lani gospodarilo previdno in pametno“. Kosmatih dohodkov v l. 1898. je bilo 693 608 gld. in stroškov 682.001 gld. — Sklenilo se je sezidati v Vodmatu po načrtu arhitekta Fabijanija ubožnico za 100 oseb, ki bode stala 81.700 gld. Podžupan dr. Bleiweis je hotel načrt popravljati in je priporočal več manjših spalnic, a njegov predlog je propadel — Pred nunsko cerkvijo se odpravijo kamni, ki so na potu, in naredi asfaltni tlak. — Na koncu Bleiweisove ulice se sezida nova mitnica za 4722 gld. — Sinoči je bila tajna seja, v kateri so strokovnjaki baje sklenili, da se nesrečna številka 13 pomnoži v bolj srečno 1300 in uvede „obrt“!

Slovenskim goriškim poslancem sklepajo slovenske občine neprenehoma zaupnice. Kakor

čujemo, sklenile bodo take zaupnice vse goriške slovenske občine.

Velika narodna slavnost bode jutri v Barokovljah pri Trstu, kjer pevsko društvo „Adrija“ blagoslovi svojo novo zastavo. Ob jednom društvu praznuje svojo desetletnico.

Ustrelil se je v Celju za bolnišnico trg. pomočnik pri Lakitschu, Rudolf Zupantschitsch iz Brežic. Vzrok neznan.

Dva tička ujeta. Znani ljubljanski postopač Fran Mlakar je s svojim tovarišem Alojzijem Jankovskim pobegnil od vojakov našega polka v Celovcu. Na ta dva leti sum, da sta onečastila in zabodla pri Celovcu neko dekle. Klatila sta se potem v vojaški obleki okrog Radovljice in kradla. Preoblekla sta se nato v civilno obleko, šla čez Jamnik v Sorico, kjer sta tudi pokazala kaj znata. Ko sta prišla na Zalilog, je neki biciklist tekel po orožnike. Dobili so ju še v gostilni in vklenili. Imela sta pod obleko skriti vojaški bodali. Trdo vklenjena v verige s stražo ob strani pričakujeta sedaj zrela tička v ljubljanski vojašnici zaslužnega plačila.

Najnovejše vesti.

Ciril Metodovi kresovi so letos vsled inicijative slovenskih krščanskih socijalcev zažareli v velikem številu tudi na Kranjskem „Slovenska krščansko socijalna zveza“ zažgala je veličasten kres na ljubljanskem gradu, njeni člani pa so spuščali v zrak raznobojne rakete. Vrlo so se postavili Gorenjci, ki so razsvetili lepo gorenjsko stran z neštevilnimi kresovi, celo pod vrhom Triglava se je svetil kres. Posebno mnogo kresov je bilo videti na kamniških planinah. Tudi Šmarna gora in Rožnik sta imela velika ognja, kakor tudi Golovec in šišenski razgled, kjer so peli pevci šišenske čitalnice. Na korenjaku selške doline Ratitovcu je mogočno plamtel veličasten kres. Okrog in okrog so se bliskali po hribih in gričih manjši kresovi. Kakor vsako leto prvačila je s Ciril-Methodovimi kresovi tudi letos sosedna Koroška.

Iz Kranjske Gore. Lepo sta v slavo slovenskima blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu tudi pri nas plapolala dva mogočna kresa, eden v Kranjski Gori, drugi Podkorenem, žal, da se ne vidita daleč, ker je dolina takó zavita. Razlegale so se narodne pesmi in izpuščale plamenče rakete v zrak. — V naš planinski kraj že prihajajo letovičarji krepčat svoje živce. Letos bodo imeli tudi jako zložen sprehod v Peščenico ob jezeru, ker je pot dobro pripravljena in s peskom posuta. — V bližnji Planici pod izvirom Save (ali ob Hadiži) postavlja se zdaj koča. Zdj planinarji na noge v prijazno „Gorenjsko Dolino!“

Osebnosti. Imenovan je suplent na državni gimnaziji v Kranju, g. Milan Pajk, za časnega glavnega učitelja na tukajšnji ženski pripravnici. — Poročil se bode danes v trnovski cerkvi g. Ivan Štefè z gospico Franjo Dovčevó iz Kašlja pri Ljubljani.

Nesreča. Goriške bogoslovce je pretekli četrtek prehitela nevihta na sprehodu. Strela je ubila bogoslovca Plesničarja, bogoslovca Vodopivca pa tako omamila, da so ga nezavestnega pripeljali v bolnico.

Dr. Adlerja, znanega židovskega vodjo socijalnih demokratov v Avstriji, je policija v četrtek pri demonstracijah proti županu Luegerju in občinskemu svetu na Dunaju aretovala. Adler je v zaporu deželnega sodišča, kjer se bode radi demonstracije moral zagovarjati. Aretovanih je bilo še 45 razgrajčev.

Srbski razkralj Milan bi bil dne 6. t. m. zvečer skoro postal žrtev atentata. Neki Gjuro Knežević je štirikrat ustrelil na Milana, ko se je vozil po Belem Gradu ter ga zadel v hrbet, a ne nevarno. Milanov spremljevalec major Lukič je zadet v roko. Napadalec je zbežal, pa so ga skoro ujeli. Milan je ta atentat takoj pričel izrabljati proti opoziciji. Zaprtih je že mnogo opozicijskih vodij, mej njimi bivši ministerski predsednik Pasič. Tudi vse tehnično osobje tiške „Odjeka“ je zaprto.

V Španiji se še niso polegli nemiri. Ljudstvo se je razburilo radi nameravanega zvišanja

davka — posledica zadnjih za Španijo nesrečnih vojsk. V Badaloni so bili napadeni občinski svetniki. Devet občinskih svetnikov je bilo ranjenih, trije pa ubiti. Nemiri so bili tudi v Barceloni. Ministerski predsednik Sagasta je izjavil, da so ti nemiri brezpomembni. Delavstvo v Barceloni se je pri nemirih postavilo na stran orožništva, ki je branilo napadeni samostan.

Razne stvari.

Zopet nič! Listi so poročali, da dá vlada državnim slugom obljubljeno zvišanje plač 1. julija. Prvi julij je proč — a državni služabniki imajo še vedno samo vladne obljube.

Sneg. Po tirolskih, koroških in zgornještajarskih gorah je palo dne 2. julija med hudo nevihto obilo snega.

Nove bankovce dobimo v Avstriji s kronsko veljavo. Pazijo naj poslanci, da ne bode slovensčina na njih izbacnjena.

Kako lepo se živi na Češkem, dokazuje dejstvo, da v celi zemlji živi skoro 1100 advokatov. Samo v Pragi jih je 507. Kdo jih redi? ti vprašal dr. Slanc.

V železarnah barona Rothschilda v Vitkovicah na Češke mje koncem l. 1898. delalo po izkazu tovarniške bolniške blagajne nad 14000 delavcev. Izmed teh je bilo ranjenih pri delu tekom l. 1898. — 4380 in ubitih 14.

Turški sultan je imel smolo: iz harema mu je ušla ena žena, pa celo z neturkom! Sedaj bodo v Turčiji gotovo zopet večji davki, ker bo sultan imel nove stroške, da izpopolni harem, kateri je bil baš razglašen za državno napravo, to je za zavod, katerega vzdržuje vsa dežela. Ta posvetna gospoda pač tudi zasluži brezovko.

Dunajski zdravnik dr. Prech nastopa na delavskih shodih jako ostro proti uživanju žganih pijač. Še z nekterimi svojimi tovariši svetuje, naj se delavec raje bolje najé. Žgane pijače omamljajo, izpodkopljujejo silo človeka in veselje do dela. Vrhu tega postane pijanec še lahkomišeln upravljavec, trpi pomanjkanje in živi vedno v dolgovih. Za rodbino se ne briga, lastna čast mu ni mari, pogreza se od stopinje do stopinje vedno nižje. Židje žganja ne pijo, kar pa se tiče vina in piva, ga pijo le toliko, da se okrepcajo, ne pa da bi vkrali in izgubili pamet. Bodimo še mi tako „kunštni“!

Darila.

Za „Vodnikov dom“ v Spodnji Šiški darovali so gg.: J. Strossmajer, vladika djakovarski 50 gld. — Jaklič Anton, c. kr. vojni kurat v Trstu 5 gld. — Dr. Vojska Andrej, c. kr. sod. nadsvetnik v Novem Mestu 3 gld. — Sanuškar Kristian, trg. sotrudnik v Zagorju ob Savi 2 gld. 50 kr. — Kajdiž Tomaž, dekan, dež. posl. itd. v Moravčah 1 gld. — Perdolec Fr. Rudo pri Železnikah 1 gld. — Hočvar Matija, župan itd. v Velikih Laščah 1 gld. — Maurer Gašper, posestnik na Raki 1 gld. — Gdč. Marian Franja, prodajalka v Zagorji ob Savi 1 gld. — Vsem prečastitim dobrotnikom izreka odbor za zgradbo „Vodnikovega doma“, iskreno zahvalo.

Za „Slov. kršč.-soc. zvezo“: G. Gotič, gostilničar v Vipavski zadruzi 1 gld.

Za „Našo stražo“: g. Tome, pozlatar v Ljubljani 50 kr.

Potrt od najgloblje žalosti javljam podpisani v imenu svojih bčérá in sinov vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo poklicati mojo nepozabno soprogo, oziroma mater, taščo in staro mater, gospo

Franciško Hrovat

dne 5. julija ob 1. uri popoldne po dolgi, mučni bolezni, prevideno s svetotajstvi za umirajoče, v 64. letu njene starosti k Sebi v boljše življenje

Pogreb nepozabne ranjce je bil v petek, dne 7. julija, ob 6. uri popoldne iz nove bolnišnice na pokopališče k sv. Kristofu

Sv. mase zadušnice brale se bodo v farni cerkvi sv. Petra v Ljubljani

Drago rajnco priporočam v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 8. julija 1899.

Matija Horvat,

čevljarški mojster in meščan.

Somišljeniki!

Pišite za „Slovenski List“ — sporočajte mu hitro vse važne dogodke. Pridobivajte novih naročnikov!

Tinktura zoper kurja očesa

== gotovo najboljšo sredstvo ==
za hitro odpravo kurjih oces, trde kože itd.

Stekleničica z rabilnim navodom 25 kr.

Dobiva se v (60-4)

deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“
M. Leustk-a v Ljubljani.

Cerkvena mizarska dela.

Podpisane izdelujem zlasti **cerkvene klopi, spovednice, okna, vrata in klečalnike** po vzorcih in lastnem načrtu ter se za taka dela priporočam čast duhovščini in cerkvenim predstojništvom. Zagotovem izvrstno delo in nizke cene. Že desetim cerkvam sem izdelal klopi v največjo zadovoljnost.

Da je moje delo res trdno in lepo, spričujejo klopi po farnih cerkvah v Dobu, Radomljah, na Rovu, Brdu, Goričici, v Moravčah, Pečah, Komendi, pri Sv. Jurju pri Kranju in v novi cerkvi v Vodich, na spovednica na Holmcu.

Ravno sedaj izdelavam cerkvene klopi za farno cerkev v Čemšenik.

Postavljenje novih klopij v cerkvi traja le 5 do 6 dni.

Josip Stupica na Viru,

43 (41-14)

pošta Domžale.

Janko Klopčič

urar v Ljubljani, Prešernove ulice št. 4.

Priporoča

Nikelnaste, jeklene, srebrne, Tula, ameriške plaque, zlate ure. Stenske ure. Ure z nihalom. Salonske ure. Pisarniške ure. Raznovrstne lične izdelane budilke. Srebrne, Tula, amer. plaque, novozlate, fine 14kar. zlate verižice, zapestnice, prstani, uhani, zapone, priklepki, gumbi za manšete in srajce, igle za kravate iz granatov. Razne stvari iz Kina-srebra. Prstani in uhani z dijamanti in briljanti. Specialitete vsake vrste v zalogi.

Nikjer se ne kupuje ceneje.

Popravila zanesljivo, točno in ceno!

VIZITNICE

priporoča

J. Blasnikova tiskarna.

Delavnica kleparskih ključarskih, kovnotiskarskih, stavbenih in galanterijskih del.

ANTON BELEC

Št. Vid nad Ljubljano

izdeluje in ima v zalogi **cerkvene svetilnice** ali **stalnice**, dve po: iz kositarja 12, 15, 18, 20 gld., iz medenine 22, 24, 28, 32 gld., iz topaka 40, 50 gld.; **obhajilne svetilnice** iz kositarja po 2 gld., iz medenine po 5, 8, 10 gld.; **pušice z zvočki** za pobiranje mlačšin, iz kositarja po gld. 1-50, iz medenine po 5 gld.; **štedilna železna ognjišča**, vsa železna in tudi razna za vzidanje

Pokrivanje in barvanje zvonikov ter napeljevanje strešnih žlebov in strelovodov. (64 10-1)

Razne železne ograje, vrata, omrežja za pokopališča itd. — S kritevjo zvonikov prevzema ob enem tesarska dela.

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Stara mamica, še meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najprijubljenjša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

Ignacij Čamernik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

nagrobni spomenikov

35 (13-13)

preskrbljuje na željo cele rakve.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, kat-ra točno, solidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravlja obrise za cerkvena in stavbinska dela.

Najnovejše!

Grobni okviri

Najnovejše!

istotako trdni, kakor kamen, po najnižjih cenah.

Naznanilo.

S tem slav. p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da sem pod firmo

Jakob Janež

stavbenik vodnjakov — Sv. Petra cesta št. 16

začel samostojno izvrševati vsa vodnjaška stavbinska dela ter prevzemam tudi polaganje lesenih in železnih cevij za vodovode.

Priporočujoč se slavnemu občinstvu, da se pri napravi vodnjakov itd. blagovoljno ozira na-me, bilježim z vsem spoštovanjem

Jakob Janež
vodnjaški mojster.

62 (3-3)